

Nyhetsbrevet gör uppehåll

Nyhetsbrevet Ekogrönsaksodling gör ett uppehåll i utgivningen. Anledningen är att Johan Ascard slutar på Jordbruksverket för att bli verksamhetsledare för Tillväxt Trädgård på SLU. Vi hoppas snart komma tillbaka med spännande nyheter.

Ekofruktodlare i Äppelrikets styrelse

Den ekologiska fruktodlaren Märta Johansson har nyligen valts in i styrelsen för Äppelriket Österlen. Det är en viktig markering för producentföreningen som visar att de även satsar på ekologisk frukt.

Det är en stor efterfrågan på svensk ekologisk frukt men tillgången är mycket liten i butikerna. I framtiden kommer det dock att bli bättre. Åtta av Äppelrikets cirka 90 medlemmar är i dagsläget ekologiska odlare.

– Det är positivt att Äppelriket vill ha ekologisk frukt för att leva upp till marknadens önskemål, säger Märta Johansson. Det är också bra att få med ekofruktodlare i styrelsen. Vi ska inte ha några schismer inom föreningen beroende på hur vi odlar utan lära och bli inspirerade av varandra.

– En stor utmaning är att öka skördarna i ekologisk odling. Gödslingen måste matcha trädens behov bättre. Vi behöver också bli bättre på att lagra frukten för att kunna förse konsumenterna med svensk ekologisk frukt även efter nyår.

Ekofruktodlaren Märta Johansson har blivit invald i styrelsen för Äppelriket. Foto Berit Metlid, Publishing Farm/Ekologiskt lantbruk.

Märta och Kalle Johansson odlar ekologiska äpplen i Ramdala i östra Blekinge. De planterade sina första träd 2009.

– Just nu planterar vi ytterligare två hektar äpplen av sorten Santana och kommer därmed upp i 5,5 hektar

frukt, säger Märta. Inom 10 år ska vi odla äpplen på 15 hektar.

Äppelriket har också startat en erfa-grupp för de ekologiska fruktodlarna.

– Gruppen är till för att utveckla våra kunskaper och utbyta erfarenheter, säger Märta. Vi är alla ganska nya fruktodlare och har mycket att lära av varandra.

Dispens för såpa

Kemikalieinspektionen har beviljat dispens för tre växtskyddsmedel med såpa.

Dispenserna gäller produkterna Rapsgul såpa, Reniderm och Zence. Såpa är tillåtet mot skadeinsekter och kvalster i ekologisk odling. Det saknas fortfarande registrerade produkter i Sverige, därför har LRF sökt och fått dessa dispenser. Mer information om dispenserna finns på Jordbruksverkets webbplats. Information finns också i en ny version av skriften "Växtskydd i ekologisk fruktodling" som kan hämtas i webbutiken på Jordbruksverkets webbplats.

Ekologisk fruktodling stabil

Ekologisk frukt odlas i Sverige på 139 hektar vilket motsvarar 8 procent av den totala fruktarealen. Det visar den senaste statistiken från 2013.

Skåne har 90 hektar ekofrukt och därmed 65 procent av arealen. Näst största län är Västmanland med cirka 18 hektar. Andra län med relativt mycket ekofrukt är i fallande ordning Västra Götaland, Blekinge, Stockholm, Halland, Kalmar, Södermanland och Östergötland.

Nya regelförslag hotar ekoodling

EU-kommissionens nya förslag till regler för ekologisk produktion kan få stora negativa konsekvenser. Flera tunga remissinstanser avvisar förslaget.

Ett av förslagen från EU-kommissionen är att alla undantag för att använda ekologiskt utsäde och plantmaterial ska försvinna. Kommissionen motiverar förändringarna med att säkerställa konsumenternas förtroende för ekologisk produktion.

Det finns idag inget anmält ekologiskt plantmaterial av frukt och bär förutom några sorters havtorn. Det innebär att det idag är tillåtet att använda konventionellt odlade träd, men man får inte sälja frukten som ekologisk förrän året efter planteringen.

Många tunga remissinstanser är mycket kritiska. Naturskyddsföreningen avvisar förslaget i sin helhet. LRF, Ekologiska lantbrukare och Krav menar att

förslaget tagits fram på bristfälliga grunder och med otillräcklig analys av konsekvenserna. Om de nya reglerna införs enligt förslaget kommer det att få stora negativa konsekvenser och den ekologiska produktionen riskerar att förvandlas till en marginell exklusiv nisch.

Äppelriket Österlen har svarat att om förslaget om ekologiskt plantmaterial skulle träda ikraft skulle den ekologiska fruktodlingen avstanna i utvecklingen och på sikt försvinna helt.

Jordbruksverket har i sitt yttrande poängterat att det är orealistiskt att helt ta bort undantaget att använda konventionellt förökningsmaterial. Frågan ligger nu hos EU-parlamentet och Rådet.

Svamp förstör lagrad frukt

Lagringssjukdomar orsakar stora förluster i fruktodlingen. En ny forskningsrapport visar vilka svamparter det är som förstör ekologiska äpplen.

Forskaren Ibrahim Tahir, SLU, har under tre år med medel från Jordbruksverket undersökt vilka svamparter som orsakar lagringsröta i äpplen och tagit reda på hur svamparna lever och hur de kan motverkas.

Lagringsrötter av svampen *Neofabrea perennans* (Gloeosporiumröta) är vanliga på ekologiska äpplen. Foto: Ibrahim Tahir.

De största förlusterna orsakades av svampsjukdomar medan knappt 15 procent av förlusterna berodde på fysiologiska skador. De vanligaste svampsjukdomarna på ekologiska äpplen är av släktena *Neofabrea* och *Colletotrichum*, som på svenska ofta kallas gloeosporiumröta och bitterröta.

I en jämförande studie var lagringsförlusterna på grund av fysiologiska sjukdomar generellt små i sorterna Amorosa och Frida, ca 1–3 procent, och ingen tydlig skillnad mellan ekologisk och konventionell frukt. De allvarligaste fysiologiska skadorna var mjuk skalbränna och mösk. De ekologiska äpplena drabbades dock betydligt mer av svampsjukdomar.

Svampangreppen var i storleksordningen 11–16 procent i konventionell frukt och 15–33 procent i ekologisk frukt.

I konventionell frukt jämfördes 10 äpplesorters tolerans mot svampangrepp. Tidiga sorter var generellt mer känsliga än sena sorter. De tidiga sorterna Katja och Summerred hade mycket låg tolerans medan Discovery, Aroma, Ingrid Marie och Gravenstein klassades som sorter med låg tolerans. Sorterna Santana och Frida hade bra tolerans och Cox Orange hade bäst tolerans mot svampsjukdomar i lagret.

Svampen *Neofabrea* angriper frukten redan i odlingen. Svampsporererna kan sedan ligga latenta på skalen och börja växa när frukterna nått en viss mognadsgrad i lagret. De är känsligast för angrepp strax efter blomningen och blir sedan känsligare igen närmare skörden. Det finns inga godkända svampmedel att spruta mot lagringssjukdomar i ekologisk odling. Man har dock fått goda resultat genom att doppa eller duscha frukten med varmt vatten före inlagring.

Läs mer i ”Vad är det som förtär äpple under lagring?”, av Ibrahim Tahir, Rapport 2014:14, SLU.

Prognos mot skov och skadedjur

Det har varit en tuff vår med mycket skovinfektioner i fruktodlingarna. Nu, i början av juni, har äpplevecklaren också börjat flyga.

Prognos- och varningstjänster hjälper dig att vara beredd när det är behov för bekämpning.

I dag finns prognos och varningstjänster för äppleskov, äpplevecklare och rönnbärsmal. Tjänsterna baseras på väderdata från en klimatstation, som odlaren själv köper och installerar i sin odling. För närvarande finns det 28 klimatstationer, de flesta i Skåne, men det finns även en i Blekinge och en i Jönköping.

Från varje station skickas väderdata till en central server för automatisk analys. Prognosmodellerna visar sedan lämpliga tidpunkter för bekämpning.

Tjänsten är ett samverkansprojekt mellan Jordbruksverket, Äppelriket och SLU. Läs mer på www.jordbruksverket.se, klicka på > Odling > Trädgårdsodling > Frukt > Prognos och varning. Läs instruktionerna under Aktuellt.

Nyhetsbrevet är gratis.

För att få det via e-post, anmäl dig på www.jordbruksverket.se

(välj Prenumerera och sedan Ekologiskt lantbruk).

Nyhetsbrevet finns även på Jordbruksverkets webbplats

www.jordbruksverket.se/ekofruktbrev

Redaktion:
Johan Ascard, Jordbruksverket, Alnarp,
tfn 040-41 52 87, e-post: johan.ascard@jordbruksverket.se

Lena Andersson, Jordbruksverket, Jönköping
tfn 036-15 60 53, e-post: lena.andersson@jordbruksverket.se

Europeiska jordbruksfonden för
landstyggsutveckling: Europa
investerar i landstyggsområden

